

Prevenција: Rano pijenje mladih i njegova prevencija

Provoditelj: Društvo "Naša djeca" Pazin

Godina provedbe: 2019

Kratki opis programa

Projekt "Rano pijenje mladih i njegova prevencija" je program primarne prevencije ovisnosti, a time i zaštite mentalnog zdravlja što spada u javnozdravstveni prioritet Istarske županije. Aktivnosti su usmjerene na razvoj socijalnih i emocionalnih vještina kod djece i roditelja, davanje podrške i savjeta roditeljima. S ciljevima iz Plana za zdravlje Istarske županije usklađen je i time što je orijentiran na osobu, a ne na sredstva ovisnosti. Služi poboljšanju sekundarne prevencije na način da povećava razinu znanja o prepoznavanju rizičnog ponašanja i zlouporabi alkohola i drugih sredstava ovisnosti kod roditelja, prosvjetnih djelatnika i drugih koji rade sa djecom i mladima.

Sažetak programa

Projekt je prema dogovoru s OŠ Vladimira Nazora Pazin realiziran u šk.god. 2019./2020.god. s učenicima svih 7. razreda (107 učenika) kroz 4 radionice po 1 školski sat.

Tema radionica bile su:

- "Opasnost po zdravlje od uporabe i zlouporabe alkohola",
- "4 stadija upotrebe alkohola"
- „Kratkoročne i dugoročne posljedice prekomjernog pijenja“,
- „Što je zdravlje“
- „Što mislimo i osjećamo o sebi i svojim sposobnostima“,
- "Osjećati se dobro i zabavljati",
- "Odluke koje donosim",
- "Procjenjivanje informacija i reklama",
- "16 vrlo važnih pitanja i odgovora o alkoholu, mladima i obitelji".

Nakon radionica, učenici su pripremili kratku prezentaciju za roditelje na roditeljskim sastancima, koju smo dogovorili s razrednicima.

Roditelji su bili uključeni na još jednom roditeljskom sastanku na kojem se provela radionica.

1. Županije provedbe

Istarska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 01.06.2019

Datum završetka: 31.12.2019

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

OŠ Vladimira Nazora Pazin

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Pazin, Trviž.

Godina u kojoj se program provodio: 2018.

Broj obuhvaćenih korisnika: 170+385

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni faktori na koje program cilja

Rizici i faktori: -Biopsihosocijalni razvoj i psihološka zbivanja u mladosti adolescenata vrlo često odvede na put alkoholizma,

-Razvojno doba adolescencije donosi želju za samopotvrđivanjem i izgradnjom samostalnih stavova i na drugačije ponašanja kojima je ponekad temeljni cilj odudaranje od ponašanja i stavova odraslih,

- Odrastanje u okolini u kojoj je potrošnja alkohola normalan dio svakodnevnice, piće se drži potpuno prihvatljivim sredstvom postizanja ugone,

- Mladi adolescenti često piju u kući, u društvu i pod nadzorom roditelja ili starijih rođaka,

- Dostupnost alkoholnih pića i loša kontrola konzumacije pića od strane nadležnih službi,

- Odrasle životne okolnosti adolescenata (napuštanje škole, slabije školsko postignuće),

- Nepovezanost roditelja i djece (loša komunikacija, emocionalna distanciranost, nedostatak nadzora i zajedničkih aktivnosti...).

Zaštitni faktori: - Kvalitetno obiteljsko funkcioniranje i međusobna podrška,

- Brižno susjedstvo,

- Kvalitetna klima u školama i manji broj djece s poremećajima u ponašanju,

- Uključenost roditelja u školu,

- Vjerske zajednice,

- Ponuda slobodnih aktivnosti za mlade - sportskih, kulturnih, prirodnih, tehničkih i drugih (u Pazinu djeluje oko 50 organizacija civilnog društva u koje se mladi mogu uključiti)

10. Procjena potreba

Način provedbe: Korištenje sredstava ovisnosti, a pogotovo alkohola zbog njegove velike raširenosti i lako dostupnosti, neposredno ugrožava zdravlje te psihičko i socijalno funkcioniranje pojedinca. Ono doprinosi nepovoljnim emocionalnim stanjima, povećava rizike od bolesti, ozljeđivanja i smrti. U Hrvatskoj je sve veća konzumacija alkohola kod mladih, kao i općenito u društvu. Prema istraživanju prof. Petra Bezinovića «Korištenje sredstava ovisnosti kod srednjoškolaca u Istarskoj županiji» (prosinac 2004.) za društvenu zajednicu ova je pojava izrazito destruktivna jer je neposredno povezana s obrazovnim neuspjehom, maloljetničkom delikvencijom, kriminalom i skupim zdravstvenim tretmanima. Navedeno istraživanje pokazalo je da u toj dobi čak 44,4% djevojaka i 47,2% mladića koriste žestoka alkoholna pića najmanje više puta mjesečno, dok 38,5% djevojaka i čak 67,8% mladića ponekad, odnosno redovito konzumira pivo. Vino konzumira 32,5% djevojaka i 48,0% mladića. Područje istraživanja o općoj izloženosti rizicima ponašanjima ukazalo je na nepoželjne društvene norme kod mladih. Primjerice, na tvrdnju «U mom je društvu normalno da se pije pivo ili neko drugo alkoholno piće» čak 62,3% mladića i 60,4% djevojaka odgovorilo potvrdno. Također, 53,6% mladića i 46,8% djevojaka potvrdno je odgovorilo na tvrdnju «Kad svi piju pijem i ja». Istraživanje s Hrvatskim srednjoškolcima iz 2016. (Domitorović, Županić) je pokazalo da alkohol konzumira 67% ispitanika. Alkohol konzumira 65% ispitanika prvog razreda i 83% učenika četvrtog razreda srednje škole. Dosadašnja istraživanja pokazuju kako mladi sve ranije počinju sa prvim konzumiranjem alkoholnog pića. Većina mladih počinje konzumirati alkohol do 15 godine, a visok postotak prvog pijenja je sa 11

godina (ESPAD 2007). Najčešće se radi o cijenama dostupnom alkoholu (pivo i vino). Stručnjaci sa odsjeka za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti su 2010. godine proveli istraživanje u gradu Sisku u kojemu su obuhvatili učenike završnih razreda osnovnih škola i srednjoškolce te pokazali da se u zadnjih 10 godina broj maloljetnika koji konzumiraju alkohol povećao sa 66% na 88.5%.

Prema najnovijoj "Analizi rizika ponašanja i konzumacije sredstava ovisnosti kod učenika osnovnih i srednjih škola u Istarskoj županiji" izvedenoj u sklopu Plana za zdravlje Istarske županije 2017 godine, oko 35 posto ispitanika u srednjim školama žestice pije povremeno, a isto toliko njih je eksperimentiralo sa žestokim alkoholnim pićima, dok manje od 10 posto takva pića konzumira svakodnevno. U sedmim i osmim razredima 22 posto djevojčica i gotovo 30 posto dječaka priznaje da je eksperimentiralo s alkoholom, no ipak još uvijek jako mali postotak njih povremeno ili redovito pije žestice.

Istraživanja o štetnosti alkohola i ovisnostima pokazuju da alkohol negativno utječe na psihofizičko zdravlje mladih djece i organizam

osjetljiviji nego stariji pa je i štetno djelovanje izraženije. Smanjuje se koncentracija, razmišljanje, kreativnost i interes, a samo je šest mjeseci redovne konzumacije alkohola dovoljno za razvoj ovisnosti kod adolescenata.

Prema longitudinalnom istraživanju Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile Pazin u primjetljiv je porast potrošnje alkohola od školske godine 1998/99., kao i porast opijanja vikendom.

Očekivani rezultati: - Povećana razina znanja u učenika i roditelja o problemu ovisnosti,

- Redefiniranje stavova o pijenju alkohola
- Povećana senzibilizacija o zdravim načinima života i svjesnost o socijalnom utjecaju
- Smanjenje pojave rizika ponašanja i ovisnosti kod djece i mladih,
- Odgoda vremena za potroškom upotrebe i zlouporabe alkohola,
- Manji broj kaznenih i prekršajnih djela uzrokovanih alkoholom kod maloljetnika,
- Povećano zadovoljstvo međusobnim odnosima i komunikacijom među vršnjacima i u obitelji

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 5

12. Ciljevi programa

Opis: Smanjiti interes mladih za uzimanjem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te odgoditi potrošnju njegove konzumacije.

Specifični: - Stjecanje uvida u vlastite postupke i štetnost konzumiranja alkohola.

- Osvjetlovanje djece o manipulacijama i društvenom utjecaju reklama.
- Prepoznavanje i izražavanje emocija.
- Informiranje i motiviranje mladih za aktivno provođenje slobodnog vremena i zdrave stilove života.
- Usvajanje učenika znanja i vještina, korekcija eventualno pogrešne percepcije i stavova.
- Razvoj vršnjačke podrške kod učenika sedmih razreda
- Razvoj empatije, samopouzdanja i socijalnih vještina kod učenika 7. razreda.
- Pomaganje i osnaživanje roditelja u unaprijeđivanju svojih roditeljskih vještina kako bi pomogli svojoj djeci da ostvare kvalitetno i bezbrižno odrastanje.

13. Ciljana skupina

Opis populacija, Osnovna škola, Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: U programu je izravno sudjelovalo 107 učenika sedmih razreda OŠ Vladimira Nazora Pazin, od kojih 53 dječaka i 54 djevojčice te njihovi roditelji.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 170

15. Metode korištene u programu

Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa

18. Metoda evaluacije

Evaluacija i praćenje programa provedena je na sljedeće načine:

- Osnovna škola Vladimira Nazora je tijekom realizacije projekta promatrala njegovu provedbu (na svim radionicama za učenike bili su prisutni razrednici kao i na jednoj od radionica za roditelje) i provjeravala prisustvo učenika, ali i roditelja.
- voditeljice radionica su također pratile provedbu planiranih aktivnosti prema napravljenim prezentacijama
- roditelji i učenici ispunjavanjem anketnih upitnika
- prezentacijama učenika na roditeljskim sastancima
- swot analizom provoditeljica aktivnosti po završetku projekta

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Praćenje procesa provedbe programa pokazalo je da je program u potpunosti izvršen, unatoč teškoćama s provođenjem u 2019. godini zbog štrajka prosvjetnih djelatnika.

Na prezentacijama u školama učenici su pokazali najvažnije informacije o štetnosti konzumacije alkohola te o negativnim posljedicama koje alkohol ima na osobu, obitelj, socijalni život te društvo u cjelini. Od metoda prezentacije učenici su najčešće birali izradu plakata te video isječke i skečeve te su pripremili dodatna pitanja za roditelje (kahoot kviz, pitanja za debatu, ankete), što pokazuje njihov interes za temom te uključenost tijekom samih radionica.

Na temelju analize provedenih evaluacija s učenicima, procijenjeno je prepoznavanje važnosti provedbe preventivnog programa od strane učenika. Učenici su kao najveću vrijednost radionica procijenili prostor i vrijeme za razgovor o ovoj temi. Najveći prostor za poboljšanje programa leži u unaprijeđivanju metoda rada za rad s novim generacijama učenika 7. razreda, što je kao izazov procijenjeno i u swot analizi provedenoj od strane izvoditeljica aktivnosti.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: da

Sadržaj i tijek kampanje: Promocija programa Rano pijenje mladih i njegova prevencija tekla je kroz objavljivanje na web – stranicama Udruge, kao i na društvenim mrežama, pa se, vezano uz ovaj projekt, mogu pronaći i sljedeće poveznice:

<https://www.dnd-pazin.hr/novosti/zapocele-radionice-projekta-rano-pijenje-mladih-i-njegova-prevencija-2/>

Vijesti i fotografije vezane uz aktivnosti u sklopu projekta mogu se pratiti i na Facebook stranici DND – a Pazin:

<https://www.facebook.com/Dru%C5%A1tvo-Na%C5%A1a-djeca-Pazin-103208066557086/>

Program je također promoviran gostovanjem u emisiji Šareni svijet na Tv Istri.

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)

20.000,00

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK): 12.000,00

Županijsko financiranje (HRK): 8.000,00

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):